

II

*(Komunikaty)*KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

KOMUNIKAT KOMISJI

przedłużający okres przejściowy przewidziany w Wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych w odniesieniu do regionalnych portów lotniczych

(2023/C 244/01)

1. Wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych ⁽¹⁾ („wytyczne”) określają warunki, na jakich publiczne finansowanie portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych może stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz warunki, na podstawie których można ją uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
2. Pomoc operacyjna stanowi co do zasady formę pomocy, która w znacznym stopniu zakłóca konkurencję i może być dozwolona jedynie w wyjątkowych okolicznościach. Komisja uznaje, że w normalnych okolicznościach porty i przedsiębiorstwa lotnicze powinny pokrywać swoje koszty operacyjne. Niemniej jednak regionalne porty lotnicze od dawna często korzystają ze wsparcia publicznego w celu sfinansowania swojej działalności. W związku z tym w wytycznych przewidziano, że niektóre kategorie pomocy operacyjnej na rzecz portów lotniczych nadal mogą być uzasadnione pod pewnymi warunkami, aby umożliwić regionalnym portom lotniczym dostosowanie ich modeli biznesowych.
3. Wytyczne przewidują zatem okres przejściowy wynoszący 10 lat od dnia 4 kwietnia 2014 r., w którym porty lotnicze o średnim rocznym przepływie pasażerów nieprzekraczającym 3 mln pasażerów mogą otrzymywać pomoc operacyjną. Przed końcem okresu przejściowego w 2024 r. wszystkie porty lotnicze muszą osiągnąć pełne pokrycie swoich kosztów operacyjnych i od tego momentu pomoc operacyjna na rzecz portów lotniczych nie będzie uznawana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, z wyjątkiem pomocy operacyjnej przyznanej zgodnie z horyzontalnymi zasadami pomocy państwa, takimi jak zasady mające zastosowanie do finansowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym ⁽²⁾.
4. W wytycznych uznano, że porty lotnicze o rocznym przepływie pasażerów nieprzekraczającym 700 000 pasażerów mogą doświadczać większych trudności w osiągnięciu pełnego pokrycia swoich kosztów w dziesięcioletnim okresie przejściowym. W związku z tym w wytycznych przewidziano szczególnie system dla takich portów lotniczych na wstępny okres pięciu lat, do 3 kwietnia 2019 r. W przyjętym 18 grudnia 2018 r. komunikacie Komisji w sprawie przedłużenia szczególnego systemu pomocy operacyjnej dla portów lotniczych o rocznym przepływie pasażerów nieprzekraczającym 700 000 pasażerów, przewidzianego w wytycznych w sprawie pomocy państwa na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych ⁽³⁾ („komunikat z 2018 r.”) przedłużono obowiązywanie tego szczególnego systemu do końca okresu przejściowego, tj. do 3 kwietnia 2024 r.

⁽¹⁾ Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych (Dz.U. C 99 z 4.4.2014, s. 3).

⁽²⁾ Zob. decyzja Komisji 2012/21/UE z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L 7 z 11.1.2012, s. 3); komunikat Komisji – Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 15).

⁽³⁾ Komunikat Komisji w sprawie przedłużenia szczególnego systemu pomocy operacyjnej dla portów lotniczych o rocznym przepływie pasażerów nieprzekraczającym 700 000 pasażerów, przewidzianego w wytycznych w sprawie pomocy państwa na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych (Dz.U. C 456 z 18.12.2018, s. 27).

5. Od czasu przyjęcia wytycznych i komunikatu z 2018 r. sektor lotnictwa doświadczył poważnego kryzysu wskutek pandemii COVID-19 i agresji Rosji na Ukrainę. Pandemia i spowodowane nią ograniczenia zdrowotne i związane z podróżą miały istotny wpływ na sektor lotnictwa oraz doprowadziły do gwałtownego zmniejszenia ruchu w portach lotniczych w Unii (*). Ponadto kryzys energetyczny wywołany agresją Rosji na Ukrainę pogłębił negatywne skutki gospodarcze dla europejskiego sektora lotnictwa, w szczególności przez znaczne zwiększenie kosztów energii operatorów portów lotniczych, zwłaszcza w 2022 r. Porty lotnicze odnotowywały zatem niższe przychody i wyższe koszty, co negatywnie wpłynęło na ich rentowność i może doprowadzić do zamknięcia niektórych portów. Mogłoby to mieć negatywne skutki dla jakości sieci połączeń w Unii. W związku z tym, aby uwzględnić zdarzenia nadzwyczajne, w szczególności kryzys wywołany COVID-19, należy przedłużyć okres przejściowy, w którym regionalne porty lotnicze mają możliwość pełnego pokrycia swoich kosztów operacyjnych z wykorzystaniem pomocy operacyjnej.

6. Aby zaradzić tej sytuacji, należy zmienić wytyczne i przedłużyć obowiązujące przepisy dotyczące pomocy operacyjnej na rzecz regionalnych portów lotniczych. Przedłużenie okresu przejściowego zapewni ciągłość i pewność prawa w traktowaniu tego rodzaju pomocy. W związku z tym Komisja uznaje, że obowiązywanie systemu określonego w pkt 13, 14, 17 lit. d) i 112–137 wytycznych, jak również szczególnego systemu mającego zastosowanie do portów lotniczych o rocznym przepływie pasażerów nie większym niż 700 000 pasażerów, jak określono w pkt 130 wytycznych, należy przedłużyć do 3 kwietnia 2027 r.

7. W związku z powyższym wytyczne należy zmienić zgodnie z pkt (8)–(16) poniżej.

8. Pkt 17 lit. d) wytycznych otrzymuje brzmienie: „w trzynastoletnim okresie przejściowym możliwe jest uznanie pomocy operacyjnej na rzecz regionalnych portów lotniczych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu”.

9. Pkt 112 wytycznych otrzymuje brzmienie: „Pomoc operacyjną na rzecz portów lotniczych, czy to w formie pomocy indywidualnej, czy pomocy w ramach programu pomocy, uznaje się za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu w okresie przejściowym trwającym 13 lat od dnia 4 kwietnia 2014 r., o ile łączne warunki podane w pkt 79 spełnione są w sposób określony w pkt 113–134.”.

10. Pkt 113 wytycznych otrzymuje brzmienie: „Zgodnie z poglądem przedstawionym w pkt 13, aby dać portom lotniczym czas na przystosowanie się do nowej rzeczywistości rynkowej oraz aby uniknąć wszelkich zakłóceń ruchu lotniczego i zakłóceń łączności z regionami, pomoc operacyjna na rzecz portów lotniczych będzie uznawana za przyczyniającą się do osiągnięcia celu stanowiącego przedmiot wspólnego zainteresowania w okresie przejściowym trwającym 13 lat, jeżeli pomoc:

- a) zwiększa mobilność obywateli Unii i poprawia łączność z regionami poprzez tworzenie punktów dostępu do lotów wewnątrzunijnych; lub
- b) przeciwdziała zbyt niemu zagęszczeniu ruchu lotniczego w głównych węzłach lotniczych Unii; lub
- c) pociąga za sobą rozwój danego regionu.”.

11. Pkt 121 wytycznych otrzymuje brzmienie: „Aby zapewnić odpowiednie zachęty do wydajnego zarządzania portem lotniczym, kwotę pomocy zasadniczo należy ustalić *ex ante* jako stałą kwotę obejmującą przewidywane niedopasowanie poziomu płynności do kosztów operacyjnych (określane na podstawie biznesplanu przygotowanego *ex ante*) w okresie przejściowym trwającym 13 lat. Z tych względów żadne zwiększenie kwoty pomocy *ex post* zasadniczo nie powinno zostać uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym. Państwo członkowskie może wypłacić stałą kwotę określoną *ex ante* jako kwotę ryczałtową płatną z góry lub w ratach, na przykład rocznych.”.

12. Pkt 128 wytycznych otrzymuje brzmienie: „W każdym razie ogólna dopuszczalna kwota pomocy w całym okresie przejściowym będzie ograniczona do 50 % początkowego niedopasowania poziomu płynności przez okres 13 lat. Przykładowo, jeżeli roczne średnie niedopasowanie poziomu płynności danego portu lotniczego w latach 2009–2013 wynosi 1 mln EUR, ogólna dopuszczalna kwota pomocy operacyjnej, którą ten port lotniczy mógłby uzyskać jako stałą kwotę określoną *ex ante*, wyniosłaby łącznie 6,5 mln EUR przez 13 lat (50 % x 1 mln x 13). Dalsza pomoc operacyjna na rzecz tego portu lotniczego nie zostanie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.”.

(*) Na przykład w 2020 r. europejskie porty lotnicze odnotowały o 1,7 mld pasażerów mniej i 6,1 mln lotów mniej niż w 2019 r. (źródło: Eurocontrol).

13. Przepis 93 wytycznych otrzymuje brzmienie: „Intensywność pomocy na poziomie 50 % odpowiada niedopasowaniu poziomu płynności przez 13 lat w przypadku portu lotniczego, który osiąga pełne pokrycie kosztów operacyjnych po 13 latach, począwszy od pokrycia początkowych kosztów operacyjnych na początku okresu przejściowego.”.

14. Pkt 129 wytycznych otrzymuje brzmienie: „Najpóźniej w ciągu 13 lat od rozpoczęcia okresu przejściowego wszystkie porty lotnicze muszą osiągnąć pełne pokrycie swoich kosztów operacyjnych; od tego momentu pomoc operacyjna na rzecz portów lotniczych nie będzie uznawana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, z wyjątkiem pomocy operacyjnej przyznanej zgodnie z horyzontalnymi zasadami pomocy państwa, takimi jak zasady mające zastosowanie do finansowania UOIG.”.

15. Pkt 130 wytycznych otrzymuje brzmienie: „W obecnych warunkach rynkowych porty lotnicze o rocznym przepływie pasażerów nie większym niż 700 000 pasażerów mogą doświadczać większych trudności w osiągnięciu pełnego pokrycia swoich kosztów w trzynastoletnim okresie przejściowym. Z tego względu maksymalna dopuszczalna kwota pomocy dla portów lotniczych o rocznym przepływie pasażerów na poziomie nie większym niż 700 000 pasażerów będzie wynosić 80 % początkowego niedopasowania poziomu płynności do kosztów operacyjnych przez okres 13 lat od rozpoczęcia okresu przejściowego. Przykładowo, jeżeli roczne średnie niedopasowanie poziomu płynności małego portu lotniczego w latach 2009–2013 wynosi 1 mln EUR, maksymalna kwota pomocy operacyjnej, którą ten port lotniczy mógłby otrzymać jako stałą kwotę określoną *ex ante*, wynosiłaby 10,4 mln EUR przez 13 lat (80 % x 1 mln x 13).”.

16. Pkt 134 wytycznych otrzymuje brzmienie: „Ponadto w celu ograniczenia negatywnych skutków dla konkurencji i wymiany handlowej Komisja zatwierdzi pomoc operacyjną na rzecz portów lotniczych na okres przejściowy wynoszący 13 lat i rozpoczynający się w dniu 4 kwietnia 2014 r.”.
